Bundes-Gesetzblatt des Norddeutschen Bundes.

Zbiór praw dla Związku północno-niemieckiego.

№ 13.

(No. 98.) Treaty of Amity, Commerce and Navigation between the Republic of Liberia and the Northgerman Confederacy. Of the 31th October 1867.

His Majesty the King of Prussia in the name of the Northgerman Confederacy on the one part,

and

the President of the Republic of Liberia on the other part,

being desirous of increasing the intercourse of Commerce and Navigation between the Northgerman Confederacy and the Republic of Liberia, have agreed upon concluding a Treaty for the purpose, and appointed as their Plenipotentiaries to wit:

(Nr. 98.) Freundschafts-, Handels- und Schiffahrtsvertrag zwischen dem Norddeutschen Bunde und der Republik Liberia. Vom 31. Oktober 1867.

Seine Majestät der König von Preußen, im Namen des Norddeutschen Bundes, einerseits,

und

der Präsident der Republik Liberia, andererseits,

von dem Wunsche geleitet, die Entwickelung der Handels- und Schiffahrts-Beziehungen zwischen dem Norddeutschen Bunde und der Republik Liberia zu fördern, haben beschlossen, einen Vertrag abzuschließen und zu diesem Zwecke zu Ihren Bevollmächtigten ernannt, und zwar:

(No. 98.) Traktat przyjaźni, handlu i żeglugi pomiędzy Związkiem północno-niemieckim a rzeczpospolitą Liberyą. Z dnia 31. Października 1868.

Jego Królewska Mość Król pruski, w imieniu Związku północno-niemieckiego, z jednéj,

a

Prezes rzeczpospolitéj Liberyi, z drugiéj strony,

powodowani życzeniem poparcia rozwoju stosunków handlowych i żeglużnych pomiędzy Związkiem północno-niemieckim a rzeczpospolitą Liberyą, postanowili zawrzeć traktat i mianowali tym końcem pełnomocnikami swymi, i to:

His Majesty the King of Prussia

the sieur Charles Albert de Kamptz, His Majesty's Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at the Courts of Mecklenburg-Schwerin and Mecklenburg-Strelitz and the free Hanseatic Cities, knight of the order of the red Eagle second Class etc.

the President of the Republic of Liberia

C. Goedelt, Esquire, Consul of the Republic of Liberia at Hamburg,

who, after having communicated to eachother their respective full powers found to be in due and proper form, have agreed upon the following articles:

Art. 1.

There shall be perpetual peace and friendship between the Republic of Liberia and the Northgerman Confederacy, their subjects and citizens.

Art. 2.

There shall be reciprocal freedom of intercourse bet-

Seine Majestät der König von Preußen

Allerhöchstihren außerordentlichen Gesandten und bevollmächtigten Minister an den Großherzoglich Mecklenburgischen Höfen und bei den freien Hansestädten, Carl Albert von Kamptz, Ritter des Rothen Adlerordens zweiter Klasse, ꝛc.

der Präsident der Republik Liberia

den Konsul der Republik zu Hamburg, C. Goedelt,

welche, nach Mittheilung ihrer in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten, über nachstehende Artikel übereingekommen sind.

Art. 1.

Zwischen dem Norddeutschen Bunde und der Republik Liberia und deren Staats-Angehörigen und Bürgern soll fortdauernder Friede und Freundschaft bestehen.

Art. 2.

Zwischen den Staaten des Norddeutschen Bundes und der

Jego Królewska Mość Król pruski

Swego nadzwyczajnego posła i pełnomocnego Ministra na dworach wielko-księsko-meklenburskich i we wolnych miastach hanzeatyckich, Karóla Wojciecha v. Kamptz, kawalera orderu Orła Czerwonego drugiéj klasy, i t. d.

Prezes rzeczpospolitéj Liberyi

konsula rzeczpospolitéj w Hamburgu, C. Goedelt,

którzy, zakomunikowawszy sobie pełnomocnictwa swe w dobréj i należytéj formie znalezione, na następujące zgodzili się artykuły.

Art. 1.

Pomiędzy Związkiem północno-niemieckim a rzeczpospolitą Liberyą oraz ich obywatelami i poddanymi ma trwały panować pokój i przyjaźń.

Art. 2.

Pomiędzy państwami Związku północno-niemieckiego

ween the Republic of Liberia and the Northgerman Confederacy. The subjects of the Republic of Liberia shall be permitted to reside and carry on trade in all parts of the Northgerman Confederacy, where other foreigners now are or in future may be admitted. They shall enjoy full protection for their persons and their property. They shall be allowed to buy from and to sell to whomsoever they like under the same conditions as the natives without limitation or restriction by reason of monopolies, contracts or any other exclusive privilege of purchase or sale, and shall moreover enjoy all rights and privileges which now are or in future may be granted to any other foreigners, citizens or subjects of the most favored nation. In consideration whereof, the citizens of the Northgerman Confederacy shall enjoy equal privileges in the Republic of Liberia.

Republik Liberia soll gegenseitige Verkehrsfreiheit stattfinden. Es soll den Angehörigen der Staaten des Norddeutschen Bundes gestattet sein, sich in allen Theilen der Republik Liberia, wo jetzt andere Ausländer zugelassen werden oder künftig zugelassen werden möchten, aufzuhalten und daselbst Handel zu treiben. Sie sollen für ihre Person und für ihr Eigenthum den vollständigsten Schutz genießen; es soll ihnen unter denselben Bedingungen wie den Einheimischen freistehen, ohne Beschränkung oder Benachtheiligung durch Monopole, Kontrakte oder irgend welche ausschließliche Kauf- oder Verkaufs-Privilegien, an wen und von wem sie wollen, zu verkaufen und zu kaufen; und sie sollen außerdem alle anderen Rechte und Vergünstigungen genießen, welche gegenwärtig oder künftig irgend welchen anderen Ausländern, Bürgern oder Unterthanen der meistbegünstigten Nation eingeräumt werden. In Erwiederung dessen sollen die Bürger der Republik Liberia gleichen Schutz und gleiche Vergünstigungen in den Staaten des Norddeutschen Bundes genießen.

a rzeczpospolitą Liberyą ma wzajemna panować swoboda handlu i obrotu. Poddanym państw Związku północnoniemieckiego ma być wolno przebywać i prowadzić handel we wszystkich częściach rzeczpospolitéj Liberyi, gdzie inni cudzoziemcy bywają obecnie przypuszczani lubby w przyszłości przypuszczani być mogli. Mają oni co do swéj osoby i mienia najzupełniejszéj doznawać obrony; ma im być wolno każdemu sprzedawać i od każdego kupować pod tym samymi co krajowcy warunkami, bez ograniczenia lub uszczerbku w skutek monopoli, kontraktów lub jakichkolwiekbądź wyłącznych przywilejów kupna lub sprzedaży; nadto mają oni wszelkich innych zażywać praw i swobód, jakieby obecnie lub w przyszłości którymkolwiek innym cudzoziemcom, obywatelom lub poddanym najbardziéj uwzględnionego nadane zostały narodu. W zamian tego mają obywatele rzeczpospolitéj Liberyi w państwach Związku północnoniemieckiego równéj doznawać obrony i równych swobód.

Art. 3.

No other or higher tonnage, import or other dues or taxes, shall be levied in the Estates of the Northgerman Confederacy on Liberian man Confederacy on Liberian

Art 3.

Es sollen in der Republik Liberia keine anderen oder höheren Tonnengelder, Einfuhr- oder anderen Zölle oder Abgaben von Deutschen Schiffen oder

Art. 3.

W rzeczpospolitéj Liberyi nie mają żadne inne lub wyższe opłaty beczkowe, cła importowe i inne cła lub podatki być od niemieckich okrętów

vessels or on merchandise imported or exported in Liberian vessels than those which now are or in future may be levied upon national vessels or on merchandise of like nature imported or exported in national vessels, and in like manner, no other or higher tonnage, import or other tolls, or dues, shall be levied in the Republic of Liberia on vessels of the Northgerman Confederacy or on merchandise imported or exported in such vessels, but those which now are or in future may be levied upon national vessels, or on merchandise of like nature imported or exported in the same.

von in Deutschen Schiffen ein- oder ausgeführten Waaren erhoben werden, als diejenigen, welche gegenwärtig von Nationalschiffen oder von in Nationalschiffen ein- oder ausgeführten Waaren derselben Art erhoben werden oder künftig erhoben werden möchten; und ebenso sollen in den Staaten des Norddeutschen Bundes keine anderen oder höheren Tonnengelder, Einfuhr oder andere Zölle oder Abgaben von Schiffen der Republik Liberia oder von in solchen Schiffen ein- oder ausgeführten Waaren erhoben werden, als diejenigen, welche gegenwärtig von Nationalschiffen oder von in Nationalschiffen ein- oder ausgeführten Waaren derselben Art erhoben werden oder künftig erhoben werden möchten.

lub towarów, niemieckimi okrętami importowanych lub eksportowanych, pobierane od tych, jakie obecnie od okrętów narodowych lub równego rodzaju towarów, okrętami narodowymi importowanych lub eksportowanych, bywają pobierane lub jakieby w przyszłości pobierane być mogły; również też i w państwach Związku północno-niemieckiego nie mają żadne inne lub wyższe opłaty beczkowe, cła importowe i inne cła lub podatki być od okrętów rzeczpospolitéj Liberyi lub od towarów, okrętami takimi importowanych lub eksportowanych, pobierane od tych, jakie obecnie od okrętów narodowych, lub równego rodzaju towarów, okrętami narodowymi importowanych lub eksportowanych, bywają pobierane lub jakieby w przyszłości pobierane być mogły.

Art. 4.

Wares or merchandise which shall be exported from the Republic of Liberia in any bottom whatever, or which shall be imported in Liberian vessels from any country whatever shall not be prohibited by the Northgerman Confederacy nor encumbered with higher duties than those wares or merchandise of the same kind arriving from any other

Art. 4.

Waaren oder Güter, welche aus den Staaten des Norddeutschen Bundes in irgend welchem Schiffe, oder in Deutschen Schiffen aus irgend welchem Lande eingeführt werden, sollen Seitens der Republik Liberia nicht verboten noch mit höheren Abgaben als denjenigen belastet werden, welche von Waaren oder Gütern derselben Art, die aus irgend einem anderen fremden Lande kommen oder in irgend

Art. 4.

Towary wprowadzane z państw Związku północno-niemieckiego jakimkolwiekbądź okrętem, lub niemieckimi okrętami z jakiegokolwiekbądź kraju, mają ze strony rzeczpospolitéj Liberyi nie być zabraniane, ani wyższymi podatkami obciążane od tych, które pobierane bywają od równorodnych towarów, z jakiegokolwiekbądź innego obcego kraju przybywających

foreign country or in any other vessels whatsoever.

All and any produce emanating from the States of the Northgerman Confederacy, shall be exported from the ports of the Northgerman Confederacy by Liberian citizens and Liberian vessels on conditions as favorable as enjoyed by the subjects of any other foreign state.

And in like manner, wares and merchandise, which shall be exported from the States of the Northgerman Confederacy in any vessel whatsoever, or which shall be imported in vessels of the Northgerman Confederacy from any country whatsoever shall not be prohibited by the Republic of Liberia, nor encumbered by higher duties than those wares or merchandise of the same kind arriving from any other foreign country or in any vessel whatsoever; and all produces of the Republic of Liberia shall be exported thence by subjects of the Northgerman Confederacy and vessels of the Northgerman Confederacy, on conditions as favorable as those, on which they may be exported by the subjects and vessels of any other foreign state.

Art. 5.

The protection of the Governments of the States of

welchen anderen Schiffen eingeführt werden, erhoben werden.

Alle Erzeugnisse der Republik Liberia sollen von dort durch Angehörige und Schiffe des Norddeutschen Bundes unter eben so günstigen Bedingungen ausgeführt werden können, als durch die Unterthanen und Schiffe irgend eines anderen fremden Landes.

In gleicher Weise sollen Waaren oder Güter, welche aus der Republik Liberia in irgend welchem Schiffe, oder in Schiffen der Republik Liberia aus irgend welchem Lande eingeführt werden, Seitens des Norddeutschen Bundes nicht verboten, noch mit höheren Abgaben als denjenigen belastet werden, welche von Waaren oder Gütern derselben Art, die aus irgend einem anderen fremden Lande kommen oder in irgend welchen anderen Schiffen eingeführt werden, erhoben werden; und es sollen alle Erzeugnisse der Staaten des Norddeutschen Bundes von dort durch Bürger und Schiffe der Republik Liberia unter eben so günstigen Bedingungen ausgeführt werden können, als durch die Unterthanen und Schiffe irgend eines anderen fremden Landes.

Art 5.

Der Schutz der Regierung der Republik Liberia soll allen Deut-

lub jakimikolwiekbądź innymi okrętami wprowadzanych.

Wszelkie płody rzeczpospolitéj Liberyi mogą ztamtąd przez krajowców i okręty Związku północno - niemieckiego pod równie korzystnymi eksportowane być warunkami, jak przez poddanych i okręty któregokolwiek innego obcego kraju.

W równym sposobie mają towary, importowane z rzeczpospolitéj Liberyi jakimkolwiekbądź okrętem, lub okrętami rzeczpospolitéj Liberyi z jakiegokolwiekbądź kraju, ze strony Związku północnoniemieckiego nie być zabraniane, ani wyższymi podatkami obciążane od tych, które pobierane bywają od równorodnych towarów, z jakiegokolwiekbądź innego obcego kraju przybywających lub jakimkolwiekbądź innymi okrętami wprowadzanych. Wszelkie płody państw Związku północno - niemieckiego mogą ztamtąd przez obywateli i okręty rzeczpospolitéj Liberyi pod równie korzystnymi eksportowane być warunkami, jak przez poddanych i okręty któregokolwiek innego obcego kraju.

Art. 5.

Obrony rządu rzeczpospolitéj Liberyi mają doznawać

the German Confederacy shall be granted to all Liberian ships, their commanders and crews. If any such ship be wrecked upon the coast of the Northgerman Confederacy, the local authorities, shall afford them aid and protection against pillage, and care that all objects saved from the wreck shall be returned to their lawful owners. In like manner, the protection of the Government of the Republic shall be granted to all German ships, their commanders and crews, and if any such ship be wrecked on the coasts of the Republic of Liberia, the local authorities shall afford them aid and protection against pillage, and care that all objects saved from the wreck be returned to the lawful owners.

schen Schiffen, deren Führern und Mannschaften zu Theil werden. Falls ein solches Schiff an der Küste der Republik Schiffbruch leiden sollte, so sollen die Ortsbehörden demselben Hülfe und Schutz vor Beraubung gewähren und dafür sorgen, daß alle von dem Wracke geborgenen Gegenstände den rechtmäßigen Eigenthümern zurückgegeben werden. In gleicher Art soll der Schutz der Regierungen der Staaten des Norddeutschen Bundes allen Schiffen der Republik Liberia, deren Führern und Mannschaften zu Theil werden, und es sollen, falls ein solches Schiff an den Küsten des Norddeutschen Bundes Schiffbruch leiden sollte, die Ortsbehörden demselben Hülfe und Schutz vor Beraubung gewähren und dafür sorgen, daß alle von dem Wracke geborgenen Gegenstände den rechtmäßigen Eigenthümern zurückgegeben werden.

wszystkie niemieckie okręty, ich prowadnicy i czeladź okrętowa. Gdyby okręt taki miał przypadkowo rozbić się na pobrzeżu rzeczpospolitéj Liberyi, mają władze miejscowe użyczyć mu pomocy i bronić go od zrabowania, tudzież starać się o to, aby wszelkie ocalone z rozbitego okrętu przedmioty zostały prawowitym właścicielom zwrócone. W równy sposób mają obrony rządów państw Związku północno-niemieckiego doznawać wszystkie okręty rzeczpospolitéj Liberyi, ich prowadnicy i czeladź okrętowa, a gdyby okręt taki miał na przypadek rozbić się na pobrzeżach Związku północno - niemieckiego, mają władze miejscowe użyczyć mu pomocy i bronić go od zrabowania, tudzież starać się o to, aby wszelkie ocalone z rozbitego okrętu przedmioty zostały prawowitym właścicielom zwrócone.

The amount of the salvage charges, shall in case of contention, be settled by arbitrators chosen by the two parties.

Der Betrag der Bergungskosten soll im Streitfalle durch von beiden Theilen gewählte Schiedsrichter festgesetzt werden.

Ilość kosztów ocalenia ma w przypadkach sporu ustanawiać się przez wybranych z obu stron rozjemców.

Art. 6.

It being the intention of the two contracting parties to bind themselves by the present convention, to treat each other on the basis of the most favored nation, it is

Art. 6.

Da in der Absicht der vertragenden Theile liegt, sich durch den gegenwärtigen Vertrag zu verpflichten, einander auf dem Fuße der meistbegünstigten Nation zu behandeln, so wird hier-

Art. 6.

Ponieważ jest zamiarem kontrahujących stron zobowiązać się obecnym układem do traktowania się wzajemnie na stopie najbardziéj uwzględnionego narodu, przeto

hereby agreed between them, that every favor, every preference or every immunity which either of the contracting parties may presently or at any future time grant to the subjects or citizens of any other state in matters of commerce or navigation, will be extended to the subjects of the other contracting party gratuitously, if the concession in favor of such other state should have taken place gratuitously, or at a consideration of an indemnification as nearly as possible equal to the value, in case the favor shall have been conditional.

mit unter ihnen verabredet, daß jede Begünstigung, jedes Vorrecht und jede Befreiung, welche einer der kontrahirenden Theile in Handels- oder Schiffahrts-Angelegenheiten den Unterthanen oder Bürgern irgend eines anderen Staates gegenwärtig oder künftig gewähren sollte, auf die Angehörigen des anderen vertragenden Theiles ausgedehnt werden soll, und zwar unentgeltlich, wenn das Zugeständniß zu Gunsten dieses anderen Staates unentgeltlich erfolgt ist, oder gegen Gewährung einer Entschädigung von möglichst gleichem Werthe in dem Falle, daß das Zugeständniß ein bedingtes war.

stawa niniejszém pomiędzy niemi umowa, iż każde uwzględnienie, każdy przywiléj i imunicya każda, jakąby która z kontrahujących stron w sprawach handlu lub żeglugi miała poddanym lub obywatelom jakiegokolwiek innego obecnie lub w przyszłości przyznać państwa, ma na poddanych drugiéj strony kontrahującéj zostać rozciągniętą, i to bez wynagrodzenia, skoro przyzwolenie na rzecz tegoż, innego państwa nastąpiło bezpłatnie, lub też za przyznaniem wynagrodzenia w równéj ile można wartości w tym przypadku, skoro przyzwolenie było warunkowe.

Art. 7.

Each of the contracting parties shall be at liberty to appoint Consuls within the territory of the other for the protection of commerce, but no Consul shall exercise official duties until he has been approved of and admitted in the usual form by the Government to which he is accredited.

Art. 7.

Es soll einem jeden der vertragenden Theile freistehen, im Gebiete des anderen zum Schutze des Handels Konsuln zu bestellen; kein Konsul jedoch darf amtliche Handlungen vornehmen, bevor er nicht von der Regierung, bei welcher er beglaubigt worden, in der gewöhnlichen Form anerkannt und zugelassen ist.

Art. 7.

Każdéj ze stron kontrahujących ma być wolno na terytoryum drugiéj strony postanawiać konsulów celem obrony handlu; jednakże nie może żaden konsul przedsiębrać aktów urzędowych, zanimby przez rząd, u którego został uwierzytelnionym, był w zwyczajnych formach uznanym i przypuszczonym.

Art. 8.

The present Treaty shall be in force for the term of twelve years, to commence

Art. 8.

Der gegenwärtige Vertrag soll für die Dauer von zwölf Jahren von dem 1. Juli 1868. an ge-

Art. 8.

Traktat obecny ma trwać lat dwanaście, od 1. Lipca 1868. począwszy, a następnie aż do

on the 1st of July 1868 and then continue in force for more twelve months after either of the contracting parties shall have given notice to the other of its intention to terminate the same, each of the contracting parties reserving to itself, the right of giving such notice to the other at the end of said term of twelve years, or at any later period. And it is hereby agreed between them, that at the expiration of the twelve months after receipt of such notice, the present Treaty and all its conditions will totally cease and stand void.

rechnet und dann ferner bis zum Ablauf von zwölf Monaten in Kraft bestehen, nachdem einer der kontrahirenden Theile dem andern die Anzeige gemacht hat, daß es seine Absicht sei, denselben nicht weiter fortzusetzen, wobei jeder der kontrahirenden Theile sich das Recht vorbehält, dem andern Theile diese Anzeige bei Ablauf der gedachten zwölfjährigen Frist oder zu jeder späteren Zeit zu machen. Und es wird hiermit zwischen ihnen verabredet, daß nach dem Ablauf der zwölf Monate nach dem Empfange einer solchen Anzeige der gegenwärtige Vertrag und alle Bestimmungen desselben gänzlich aufhören und enden sollen.

upływu dwunastu miesięcy po zawiadomieniu przez którą z kontrahujących stron drugiéj strony o zamiarze swym, nie kontynuowania go dłużéj, przy czém każda z kontrahujących stron zastrzega sobie prawo, robienia doniesienia takiego stronie drugiéj przy upływie wspomnionych lat dwunastu lub każdego późniejszego czasu. Umawiają też obie strony pomiędzy sobą, iż po upływie rzeczonych dwunastu miesięcy po odebraniu doniesienia takiego traktat obecny i wszelkie postanowienia jego mają zupełnie ustać i upaść.

Art. 9.

The right of joining the present Treaty is reserved to any state, which is now or shall in future be a member to the Germanic Union of Customs.

Any accession to the present Treaty shall be obtained by reciprocal declaration between such acceding states and the Republic of Liberia.

Art. 9.

Das Recht des Beitritts zu gegenwärtigem Vertrage bleibt einem jeden jetzt oder künftig dem Zollverein angehörenden Staate vorbehalten.

Dieser Beitritt kann durch den Austausch von Erklärungen zwischen den beitretenden Staaten und der Republik Liberia bewirkt werden.

Art. 9.

Prawo przystąpienia do obecnego traktatu zastrzega się każdemu państwu, które do Związku celnego obecnie należy lub w przyszłości należeć będzie.

Przystąpienie to może nastąpić przez wymianę deklaracyi pomiędzy przystępującemi państwami a rzeczpospolitą Liberyą.

Art. 10.

The present Treaty shall be ratified, and the ratifica-

Art. 10.

Der gegenwärtige Vertrag soll ratifizirt und die Ratifikationen

Art. 10.

Traktat obecny ma zostać zratyfikowanym a ratyfikacye

tions be exchanged at Hamburg as soon as possible, not later than within twelve months from this days date.

sollen sobald als möglich, spätestens binnen zwölf Monaten vom heutigen Tage ab gerechnet, in Hamburg ausgewechselt werden.

jak najrychléj, najpóźniéj w przeciągu dwunastu miesięcy, od dnia dzisiejszego licząc, w Hamburgu wymienione.

In witness whereof the Plenipotentiaries have signed and sealed this Treaty.

Des zu Urkund haben die Bevollmächtigten diesen Vertrag unterzeichnet und besiegelt.

Na dowód tegoż podpisali i podpieczętowali pełnomocnicy traktat obecny.

Done at Hamburg this thirty first day of October in the year of our Lord 1867.

So geschehen zu Hamburg am Ein und dreißigsten Oktober 1860 und Sieben.

Działo się w Hamburgu, dnia trzydziestego pierwszego Października 1860. i siedm.

C. Goedelt.
(L. S.)

C. A. Kamptz.
(L. S.)

C. A. Kamptz.
(L. S.)

Die Ratifikations-Urkunden des vorstehenden Vertrages sind in Hamburg ausgewechselt worden.

Dokumenta ratyfikacyjne powyższego traktatu zostały w Hamburgu wymienione.

Verhandelt Hamburg, den 31. Oktober 1867.

Vor der Unterzeichnung des zwischen dem Norddeutschen Bunde und der Republik Liberia unterhandelten Freundschafts-, Handels- und Schiffahrts-Vertrages durch die beiderseitigen Bevollmächtigten gab der Bevollmächtigte der Republik Liberia folgende Erklärung mit dem Antrage ab, daß dieselbe durch ein besonderes, von beiden Bevollmächtigten zu unterzeichnendes Protokoll konstatirt werden möge.

In mehreren Verträgen, welche die Republik Liberia mit fremden Mächten geschlossen habe, sei auf Verlangen des Präsidenten derselben ein Artikel des Inhalts aufgenommen worden,

„es sei klar und gegenseitig von den vertragschließenden Theilen verstanden, daß kein Artikel, keine Bestimmung, noch irgend ein Theil dieses Vertrages so ausgelegt, zu deuten, oder zu verstehen sei, daß die respektiven Regierungen der vertragschließenden Theile verhindert sein sollen, wenn die Eine oder Andere für gut befindet solches zu thun, durch Gesetzbestimmungen Schiffe, sowie die Aus- und Einfuhr der Bürger des anderen Theiles auf besonders errichtete Hafenplätze zu beschränken."

Da die in dem Vorstehenden ausgedrückte Befugniß ihrem Sinne nach schon in dem Artikel 2. des Vertrages enthalten sei, insofern derselbe bestimme, daß den Angehörigen der Staaten des Norddeutschen Bundes gestattet sein solle, sich in

Działo się w Hamburgu, dnia 31. Października 1867.

Przed podpisaniem zawartego pomiędzy Związkiem północno - niemieckim a rzeczpospolitą Liberyą traktatu przyjaźni, handlu i żeglugi przez obustronnych pełnomocników, zdał pełnomocnik rzeczpospolitéj Liberyi następujące oświadczenie z wnioskiem o zakonstatowanie onegoż mocą osobnego, przez obu pełnomocników podpisać się mającego protokółu.

W kilku traktatach, które rzeczpospolita Liberya z obcemi zawarła mocarstwami, zamieszczono na żądanie prezesa onéjże artykuł téj treści,

»jako jest jasném i wzajemnie przez kontrahujące strony rozumianém, iż żaden artykuł, żadne postanowienie, ani żadna część tego traktatu nie może być tak interpretowaną, tłómaczoną lub rozumianą, iżby odnośnym rządom stron kontrahujących nie miało być wolno — gdyby jeden lub drugi uznał to za dobre — ograniczyć postanowieniami prawnemi okrętów, tudzież importu i eksportu obywateli drugiéj strony na urządzone osobno miejsca portowe.«

Ponieważ wyrażone w powyższém upoważnienie jest co do sensu swego już w artykule 2. traktatu zawartém, o ile tenże przepisuje, iż poddanym państw Związku północno-niemieckiego ma być dozwoloném przebywać

allen Theilen der Republik Liberia, wo jetzt andere Ausländer zugelassen werden, aufzuhalten u. s. w., so wolle er auf Aufnahme eines solchen besonderen Zusatzes in dem Vertrage selbst nicht weiter dringen und sich mit der bloßen Erwähnung des Gegenstandes in dem gegenwärtigen Protokolle begnügen. Zur näheren Beleuchtung der von der Regierung der Republik erlassenen, den Handel und namentlich den Küstenhandel betreffenden gesetzlichen Bestimmungen glaube er nur noch folgende Bemerkungen anschließen zu sollen.

Um in früheren Zeiten häufig vorgekommenen Störungen der Ruhe und des Handels durch die eingeborenen wilden Stämme vorzubeugen, seien an den Küsten des Landes Hafenplätze festgestellt worden, welche sich besonders zum Haupthandel eigneten und wo sich Zollhäuser befänden; dagegen seien die kleinen Zwischenplätze nur kleinen Liberianischen Fahrzeugen zugängig, die sich ausschließlich mit dem Küstenhandel befaßten. Größeren Liberianischen Schiffen, die nach fremden Welttheilen fahren, sei eben so wenig der Verkehr in anderen Plätzen, als in den gesetzlich bestimmten Hafenplätzen gestattet. Dabei habe nicht die Absicht vorgewaltet, den Verkehr zu beschränken, sondern die Fremden vor Willkühr der Eingeborenen zu schützen.

Außerdem habe er noch zum Artikel 5. des Vertrages die Bemerkung zu machen, daß die Regierung der Republik Liberia nur Ein Kriegsschiff besitze und dasselbe nicht zugleich an verschiedenen Orten verwenden könne, um den in diesem Artikel zugesagten Schutz zu leisten, weshalb er die Einschaltung der Worte:

„welche in ihrer Macht liegt"

i t. d. we wszystkich częściach rzeczpospolitéj Liberyi, gdzie obecnie inni cudzoziemcy bywają przypuszczani, przeto nie chce on o zamieszczenie osobnego dodatku takiego w samymż obecnym traktacie daléj nalegać, raczéj kontentuje się zrobieniem prostéj wzmianki o przedmiocie w obecnym protokóle. Ku bliższemu objaśnieniu wydanych przez rząd rzeczpospolitéj postanowień prawnych, handlu a mianowicie hadlu pobrzeżnego dotyczących, sądzi on być potrzebném następujące tylko jeszcze dodać uwagi.

Celem zapobieżenia przeszkodom handlu i spokoju ze strony dzikich szczepów krajowych, jakie to przeszkody dawniejszymi czasy często się zdarzały, ustanowiono na pobrzeżach kraju miejsca portowe, które się osobliwie do handlu głównego kwalifikowały i gdzie się komory celne znajdują; natomiast pomniejsze miejsca środkowe przystępnemi są li drobnym liberyjskim statkom, które się wyłącznie handlem pobrzeżnym trudnią. Większym okrętom liberyjskim, które do obcych części ziemi żeglują, jest również niedozwolonym handel na innych miejscach, aniżeli przepisanych prawnie miejscach portowych. Przy tém nie było zamiaru ograniczania handlu, ale raczéj bronienia obcych od samowoli krajowców.

Prócz tego wypada mu jeszcze do artykułu 5. traktatu tę zrobić uwagę, iż rząd rzeczpospolitéj Liberyi jeden tylko posiada okręt wojenny że zatém takowego nie może równocześnie na różnych użyć miejscach, celem dania przyrzeczonéj w tymż artykule pomocy, dla czego widziałby chętnie, aby słowa:

»jaka leży w jéj możności«

hinter dem Worte „Schutz" gern gesehen haben würde; er erkenne jedoch an, daß diese Auslegung sich von selbst verstehe und erkläre sich mit der Erwähnung des Sachverhältnisses in dem gegenwärtigen Protokolle zufrieden.

Da ein Weiteres von keiner Seite zu bemerken war, so ist die Verhandlung geschlossen, von beiden Theilen unterschrieben und untersiegelt worden.

v. Kamptz. C. Goedelt.
(L. S) (L. S.)

były za słowem »pomocy« wtrącone; jednakże uznaje on, iż taka interpretacya sama się przez się rozumie a zatém kontentuje się zrobieniem w obecnym protokóle wzmianki o położeniu rzeczy.

Ponieważ ze żadnéj strony nie było nic więcéj do zauważenia, przeto czynność tę obustronnie zamknięto, podpisano i podpieczętowano.

Kamptz. C. Goedelt.
(L. S.) (L. S.)

Redigirt im Büreau des Bundeskanzlers.

Berlin, gedruckt in der Königlichen Geheimen Ober-Hofbuchdruckerei (R. v. Decker).

W redakcyi bióra kanclerza związkowego.

Berlin, czcionkami Królewskiéj Tajnéj Nadwornéj drukarni (R. Deckera).